

GİRİŞİYORUM ÖYLEYSE VARIM!
LİSEDE GİRİŞİMCİLİK MERKEZİ MODELİ ÖRNEĞİ

OlcaY BÜYÜKÇAPAR
Garaj Alp Oğuz Girişimcilik Merkezi
olcaybuyukcapar@gmail.com

ÖZET

Girişimcilik ekosisteminin önemli bileşenlerinden biri kuluçkalardır. Ülkemizde hem kuluçka hem de girişimcilik merkezi şeklinde anılan fiziki mekanlar girişimcileri pek çok anlamda besleyen yapılardır. Yalnızca mekân tasarımına değil prensipleri, işleyişi, topluluk faaliyetleri, kümelenme anlamında canlılık arz eden girişimcilik merkezleri fikir aşamasından ürün aşamasına kadar girişimciye olanaklar sunar. Bu yolda olası aksamaları tolere ederek girişimcinin planına sadık kalmasını kolaylaştırır.

Bu çerçevede lise öğrencileri ve tüm eğitim çalışanlarının çok yönlü iş birliklerini de kapsayacak şekilde eğitim ekosisteminin mikro problemlerine çevik çözümler üretebilmelerini sağlayabilmek, bu atmosferi yaratabilmek adına liselerde veya eğitim bölgelerinde birden çok kuruma hizmet eden -eğitim dikeyinde- girişimcilik merkezinin bulunmasının ülkemizin kalkınma hedeflerine önemli katkılar sunduğu, hali hazırda faal model önerisi üzerinden ortaya konmaktadır. Garaj Alp Oğuz Girişimcilik (Ön Kuluçka) Merkezi 2018 yılında küçük bir grup öğrenci ve bir öğretmenin başlattığı sosyal girişim olarak İzmir'in Aliğa ilçesinde bulunan Alp Oğuz Anadolu Lisesi bünyesinde yaklaşık 8 yıldır hizmet vermektedir.

Anahtar Kelimeler: 21.Yüzyıl Becerileri, Girişimcilik, Yenilik

GİRİŞ

Çevre insanın geleceğine etki etme potansiyelindedir. Steve Jobs, Bill Gates gibi insanlar yeniliğe yön veren şirketlerin, üniversitelerin coğrafi anlamda yakınında nefes alıp veriyordu. Biraz da merakla ve cesaretle bulundukları lokasyonu kendi fikirlerini inşa etmede kolaylaştırıcı olarak kullandılar. Ekosistemin içindeydiler. Eğer okulda veya eğitim bölgesinde böyle bir hava yakalanırsa, girişimciliğe, yeniliğe meyilli olanları yönlendirilebilir, potansiyellerini kullanmaları sağlanabilir. Loris Malaguzzi'nin öncüsü olduğu, II.Dünya Savaşı sonrasında, İtalya'nın kuzeyinde Reggio Emilia adlı kasabada bir grup ebeveynin başlattığı anaokulu “Reggio Emilia Yaklaşımı” ile ilkesel olarak okulun bir çevre olarak üçüncü öğretmen “aile, öğretmen, mekân” olduğunu kabul eder. O tarihten günümüze pek çok yayın da bu kabulü perçinleyerek eğitim ortamlarının tasarımı konusunda öneriler sunmaktadır.

Model örneğinin önermesi temelde şudur: Fiziki bir kuluçkanın üçüncü öğretmen gibi davranarak öğrencilerin inovasyon ve teknoloji üretme motivasyonlarına üst düzey katkısı olur. Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü’nün ODTÜ Teknokent bünyesinde hizmete aldığı ETKİMⁱⁱ (Eğitim Teknolojileri Kuluçka ve İnovasyon Merkezi) bu önermeye destek niteliğindedir.

21.yüzyıl becerisi olarak girişimcilik Türkiye Yüzyılı Maarif Modelindeⁱⁱⁱ de yerini bulmuştur. Yetkin ve Erdemli İnsan (Öğrenci Profili) olarak tanımlanan bireyin özellikleri arasında “inisiyatif alan: Kendi başına hareket etme yeteneğine sahiptir, fikir üretebilir. İşlerin başlatılması ve yönlendirilmesi konusunda liderlik yapar” ve “girişimci: Gerekli durumlarda ilk adımı cesurca atan bir kişilik gösterir” yer almaktadır.

AMAÇ

Bu bildirinin amacı; ortaöğretim düzeyindeki öğrencilerin girişimcilik becerilerini güçlendirmek, var olan potansiyelini ortaya koyamayan öğrencilerin girişimci özelliklerini keşfetmelerini sağlamanın yanında her kademedeki eğitim çalışanının da eğitim ekosisteminin mikro sorunlarına çevik çözümler üretebilecek fikirlerini hayata geçirebilmeleri maksadıyla sosyal ve iç girişimci olabilmelerine imkân vermenin olası yararlarını katılımcılara, okuyuculara ve karar vericilere aktarmaktır.

Millî Eğitim Bakanlığı'nın öz insan kaynağının yani eğitim çalışanlarının fikri sermayesini değerlendirmesi, kamu kaynaklarının etkin kullanımı, kamu yararına yenilik projelerinin yine kamu çalışanlarınca, hatta eğitimin bir parçası olarak, sürdürülmesi sayesinde ülkemizin kalkınma, muhasır medeniyetler seviyesinin üstüne çıkma hedefine erişmesinde önemli katkılar sağlayacaktır. Diğer yandan lise öğrencilerinin de üretkenlik bağlamında verimli oldukları çağları olduğu düşünüldüğünde; mevcut üretkenliklerini ülkenin kalkınması, yenilik geliştirme kapasitesine katkı yapmada işe koşmak gerektiği düşünülerek lisede girişimcilik merkezi faaliyetleri İzmir'in Aliğa ilçesinde bulunan Alp Oğuz Anadolu Lisesi bünyesinde özerk bir yapı olarak Garaj Alp Oğuz Ön Kuluçka Merkezi¹ 2018 yılında kurulmuş ve faaliyetlerine ara vermeden devam etmektedir.

ARAŞTIRMA SORUSU

Lise öğrencileri ve eğitim çalışanları özelinde eğitim ekosisteminin problemlerine çevik çözümler üretebilmeleri, yenilikçi fikirlerini faydaya dönüştürebilmeleri maksadıyla bölgesel veya okul temelli girişimcilik merkezleri kurularak; girişimcilik becerisi, bu beceri setinin unsurları olan pek çok kazanım elde edilebilir mi?

Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı'nca yayınlanan güncel rapor^{iv} içinde de yer bulan girişimcilik becerisini öğrencilerimize ve öğretmenlerimize kazandırmak adına kuluçka modeli motivasyonel katkı sağlar mı?

YÖNTEM

Okulun kütüphanesinde veya kullanılmayan bir bölümünde kuluçka teşkil edilir. Öğrencilere periyodik girişimcilik eğitimleri, atölyeler düzenlenir. İlham veren konuşmalar, geziler ile girişimcilik faaliyetleri güçlendirilir. Okulda girişimcilik kulübü öğrencilerin liderliğinde kurulur. Öğretmenler ve öğrenciler birlikte kuruluş (başlatma) için iş birliği yaparlar. Temel donanımla; temel prensipler listesi, tabela, masa, sandalye,

¹ Garaj Alp Oğuz Ön Kuluçka Merkezi Projesi Aliğa Kaymakamlığı 24.09.2020 tarih ve 66831841-604.01.01-E.13459718 sayılı resmi onayı doğrultusunda faaliyetlerini sürdürmektedir.

web sitesi ve sosyal medya hesapları, kuluçkanın sosyal girişim anlamında özet iş planı (yalın kanvas) şeklinde sıralanabilir.

BULGULAR

Gerek üretim ekonomisi gerek eğitimde yeni yaklaşımlar gerekse akademik araştırmaların sonuçları göstermektedir ki; inisiyatif alan girişimci bireyler kendini gerçekleştirmek, liderlik etmek, toplumların dönüşmesinde rol almak üzere yetiştirilmeli, bu fırsat öğrencilere muhakkak sunulmalıdır. Nitekim T.C. Cumhurbaşkanlığı On İkinci Kalkınma Planı 547.inci maddesinde “Toplum genelinde bilim, teknoloji, yenilik kültürünün yaygınlaştırılması, farkındalığın artırılması, bilim ve teknolojiye olan merakın teşvik edilmesi ve nitelikli insan kaynağının erken yaşlardan itibaren geliştirilmesi teşvik edilecektir.” ifadesine yer verilmiştir.

TARTIŞMA

Bir öğretmen tek başına ya da meslektaşlarıyla birlikte kurduğu girişimde (Startup) öğrencilerin de görev alması çok değerli olacaktır. Bunun tam tersi de geçerlidir. Teknogirişim başlatan bir grup öğrencinin gerek çalışan gerekse mentor anlamında öğretmenlerini ekibe katmaları apayrı bir deneyim olacaktır. Bu iki yönlü, hatta kendi içinde birden çok yöne ilerleyebilen girişimcilik serüvenlerinin öğretmene, öğrenciye, eğitim yöneticilerine, kurum kültürüne etkisinin muazzam olacağı öngörülmektedir.

SONUÇ

Yenilikçi fikirleri olan ancak; ofis benzeri bir çalışma alanı olmayan, eğitim almak yeni yetenekler kazanmak isteyen, kendisi gibi girişimci zihniyetli arkadaş arayan öğrenci ve öğretmenlere yönelik başlatılacak kuluçka modeli hem eğitim dünyası hem de iş dünyası adına pek çok kazanımı beraberinde getirmesi beklenmektedir.

ÖNERİLER

Üniversitedeki eğitimler teknoparklar veya üniversite kuluçkalarında öğrencileri ile bir girişim başlatabiliyorken lise düzeyinde öğrenciler için ve tüm eğitim çalışanları için de bir bu mümkün olmalıdır.

KAYNAKÇA

ⁱ Pekdoğan, S. (2014). Reggio Emilia Yaklaşımı Üzerine Bir Çalışma: A Study On The Reggio Emilia Approach. DergiPark, 237-251

ⁱⁱ Hakkımızda. ETKİM. <https://etkim.gov.tr/hakkimizda/> (Erişim: 26 Haziran 2024)

ⁱⁱⁱ Millî Eğitim Bakanlığı. (2024). *Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni*. Milli Eğitim Bakanlığı.

^{iv} TTKB, 21. (2023). *Yüzyıl Becerileri ve Değerlere Yönelik Araştırma Raporu*. MEB